

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenščina na mariborskej pripravnici.

Uže večkrat so se na tem mestu poudarjale in pojasnjevale žalostne razmere na mariborskem učiteljski glede slovenščine in njene malomarnega učenja. Dognana resnica je, da je znanje slovenskega jezika pri pripravnikih tako plitvo, površno in pomanjkljivo, da se človek ne more načuditi, kako je mislečim možem mogoče jezik, v katerem bodo njih učenci v svojem bodočem poklici največ govorili in poslovali, v katerem jim bode razlagati najsvetejše resnice, tako neodpušljivo zapomniti. Kako bodo ti učitelji z dovoljnim uspehom poučevali, kako jim bode mogoče otroke napeljavati k značajnosti in plemenitosti, ako njihovega materinega jezika nimajo v svojej oblasti? Slovenski jezik je na učiteljski še zmirom jeden tistih postranskih in nevažnih predmetov, ki se le tako na „videz“ uče. To nam priča deloma uže to, da je slovenskemu jeziku le malo uric na teden odločenih, mej tem ko je drugim predmetom, ki se vsi nemški razlagajo, po 20—25 ur v tednu odmerjenih. Učitelj slovenščine pa baje nikdar nij delal izpita iz tega predmeta, tudi za razvoj in napredek slovenskega jezika se baje malo briga. Neumljivo nam je, kako da se je ravno ta mož učiteljem slovenščine odbral, ko so vendar na učiteljski še druge boljše moči. Dozdeva se nam celo, da se je to zgolj radi tega zgodilo, ker ta mož nij nevaren, ker se nij bati, da bi se pri njem učenci kaj več, nego za največjo silo naučili. Nasledki tega neodpušljivega početja so pa tudi jako žalostni. Izšolani učitelji, kljub povsem dobrim redom v svedočbah, slovenščino tako grdo mlatijo, da jih človek omi-

luje; še večjega pomilovanja pa so vredni otroci, katere poučujejo. Učitelji pa tudi naravnost trdijo, da je njih pomanjkljivemu znanju slovenščine največ krivo učiteljske, katero jim ne dá prilike, se je korenito naučiti. Ne oziraje se na to, da je slovenščini pre malo ur odločenih, se tudi še te urice tako slabo in brezvestno uporabljajo, da se učenci v njih bolj dolgočasijo, nego uče. Uro za uro prebira se slovnica, katero učitelj sam čita ali pa jednemu izmed učencev čitati veli. Da je treba slovnico dobro umeti, jo korenito razlagati, da se jezik z največjim uspehom uči na podlagi iz glednih spisov, da se je torej na kjiževnost kolikor mogoče ozirati, da je treba tudi učence na dobre knjige opozoriti ter jih v čitanje priporočati, o vsem tem se tukaj menda nič ne vé. Kdo se bode potem še čudil, ako pripravniki pri tako mrtvem in duhomornem pouku izgubijo veselje do predmeta, ako se vsi še dobro sklanjati ne naučijo, ako nijso zmožni dve, tri strani brez pogreška napisati? O slovenske književnosti pa večina nijma niti pojma. Pri govoru se jim jezik grdo zapleta in pri najnavadnejših stvareh pomanjkuje jim potrebnih izrazov. Tako izšolani stopijo učitelji „nove dobe“ v življenje in zdaj še le s strahom uvidijo, da so se res marsikaj učili, samo ne tega, kar jim je najbolj potrebno, namreč jezika tistega naroda, mej katerim jim je živeti in delovati. Res, da se nekateri z nova učenja poprimajo ter si prizadevajo zamujeno nekoliko popraviti, pa takih je malo. Kako slabo slovenski učitelji svoj materini jezik umejo, pričajo tudi skušnje v Gradci, pri katerih, ako se količkaj ostro izprašuje — kar bi se naj sicer

vedno godilo — večina ravno iz slovenščine najslabše rede dobi. Plitvo znanje slovenskega jezika je pa tudi največ krivo, da je mej mlajšim učiteljstvom toliko polovičarstva, ki ne spozna ne sebe, ne svojega imenitnega poklica, katero z ljudstvom ne vé občeovati ter pri njem tudi hitro vse zaupanje izgubi. Delovanje teh učiteljev omejeno je le na urice v šoli, pa tudi tukaj se pogreša pravo, notranje navdušenje, vse je le bolj zunanje, navidezno, dostikrat njim celo zoprno; tudi tukaj nij najti tiste vse oživljajoče ljubezni do otrok in do naroda, katera jedina more učitelju težavno delo olajšati in osladiti. Popolnem nedelavni pa ostanejo ti možje zunaj šole. Za občo korist, za blagor ljudstva in njega povzdigo, za vsestranski duševni in gmotni napredek se ne zmenijo. Kadar jim je izvrševati državljanske pravice, omahujejo sem in tja ter končno brez pravega prepričanja s tisto stranko potegnejo, s katero potegniti se jim najprimerneje dozdeva. Vprašam, je-li mogoče take učitelje spoštovati? Taki možje pač nijso učitelji naroda, temveč le zgolj najemniki. In vsemu temu je največ kriva odgoja na učiteljski! Zato nam naj g. dr. Vošnjak dovoli, da se obrnemo do njega z nujno prošnjo, da ne odjenja poprej, dokler se ne izpelje v državnem zboru sprejeta resolucija glede učiteljske na Slovenskem. Le kadar se bodo slovenščina korenito učila, kadar se bode vsaj nekaj predmetov slovenski predavalo, potem je pričakovati, da dobi slovensko ljudstvo svoje sinove, katere na učiteljske pošilja, izbistrene na umu in požlahtnane na srci zopet nazaj, le potem se nam je nadejati za poklic in stan vnetih, značajnih mož, ne pa takih vetrnjaških polovičarjev, kakeršni zdaj učiteljske zapuščajo. Le kadar bomo imeli dovolj na srci in umu in v domačem

Listek.

Lov na tigra.

Rusko spisal A. Maksimov.

(Dalje.)*

II.

Trnek.

Na nedoločen čas odpuščen prostak Pregonov bil je znan kot najboljši lovec v vsej Primorskeji oblasti; nij v južno-Ussurijskem kraju mesta, katerega bi on ne bil prehodil čez in čez, kateri bi mu ne bil znan tako, kakor pet prstov na roki! Nihče nij znal bolje kakor on, kje rade počivajo srne, jeleni in pižmarji, v kakih goščah se skrivajo divji prasci in medvedi, kje se gotovo pride na gosti sled fazanom itd. V najbolj zaraščeni gozdi hodil je Pregonov kakor k sebi na dom in prihajal

iz njega, sprehajaje se, ravno tako lahko; nij bilo slučajja, da bi se bil kedaj izgubil in zgrešil pravo stezo, ne glede na to, da je bilo takih steza narejenih od zverin, vijočih in presekačočih se na vse strani — brez števila. Imel je svoja znamenja, po katerih je vselej našel tiste skrivne, od ljudi ne obiskovane kraje, kjer se je skrivala ta ali ona divjačina. V nekaterih krajih naredil si je Pregonov male kočice, v katerih je navadno prenočeval, če ga je namreč noč prehitela v bližini; v nasprotnem slučaju ostajal je pod milim nebom, napravil ogenj, ter prospaval do jutra kakor ubit, ne boje se, da bi kakemu tigru, panterju ali risu palo v glavo, posladkati se z njegovim žilavim in uže precej starim mesom.

Pregonov bil je lovec, ne samo po rokodelstvu, ampak tudi po poklici; tri četrti svojega življenja prevel je v gozdu in bil srečen samo v njem; prihajal je le redko domov, pri-

našal več ali menj drazega plena, ter odhajal čez nekoliko ur zopet v svoj ljubljani gozd; še celo po zimi, v najhujšem mrazu, nijso ga videli doma po več dnij.

Pregonovu primašal je lov lep dohodek in družina njegova živela je prav dobro; specialnost njegova obstala je v dobivanji takomenovanih „pantov“, mladih jelenjih in zubrovih rogov, katere Kitajci kaj drago cenijo, od poldrugsto do trehsto rubljev par. Kitajci napravljajo iz pantov neko posebno oživljajočo in okrepevalno pijačo ljudem, ki so slabih čutnic.

Pregonov bil je nepomirljiv sovražnik tigrom in vselej, kadar je na katerega naletel, ga je tudi ubil; prejšnje čase maščeval se je za pse, ki so mu jih podavili, a pozneje, ko je sam jedenkrat padel tigru v zobe, maščeval se za sebe. Pregonov bil je velikokrat v jako kritičnem položaji in je ušel nevarnosti vselej le vsled svoje čudovite hladnokrvnosti in za-

*) Glej št. 283 „Slovenskega Naroda“.

jeziku izobraženih učiteljev, potem se bode tudi slovensko šolstvo v obče moglo na tisto stopinjo vzpeti, katero terja zdani čas.

x.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. decembra.

Po toči je prepozno zvoniti, pravi narodni pregovor in tako se godi tudi zdaj pri listih **avtonomistične stranke**. Res, da velike pomembe nij, da je desnica o predlogu Herbstovem zmagala s tako slabo večino, z jednako glasovi — 151 proti 151 — ali to pa se vendar ne more tajiti, da je to velika črna pika na desnici. In zdaj po toči zvonijo avtonomistični listi. „Dzienik Polski“ meni, da se mora vsekako kaj storiti od strani vlade in desnice, da se v bodoče tako glasovanje, kakor se je pokazalo o Herbstovem predlogu, odstrani. Desnica mora parlamentarne svoje počitnice v to porabiti, da svoje vrste in stranke bolj združi. „Gazeta Narodowa“ pa meni, da se morajo razmere mej vlado in desnico napraviti bolj intimne, kar se more s tem zgoditi, da se voditelji desnice sporazumejo o akciji v prihodnjem zasedanju.

Vnanje države.

Rusija napreduje z velikanskimi koraki. To morajo zdaj priznavati celo isti nemški listi, ki niso zamudili nobenega trenutka, da ne bi govorili o ruskem barbarstvu, tiranstvu, divjosti in ki so le vedno hvalili ono, kar je prišlo iz Nemčije. Ruska vlada namerava v vsakem guvernementu ustanoviti akcijsko društvo, da se tako pomaga kmetu in se obrt pospešuje. Dalje se bode uprava reformirala in šole pomnožile.

Iz **Srbije** se čuje glas, da se kneževina srbska misli proglasiti za kraljevino in sicer na godišnjico nesrečne bitke na Kosovem.

V **Francoskej** vršile se bodo prav kmalu nove volitve v senat in za gotovo se pričakuje, da se bode po teh volitvah republikanska stranka pomnožila. — Pred tremi dnevi pa se je sešlo iz departementa senskega 110 volilcev senatnih v Parizu in sklenili so: „Naj se odpravi senat, cerkev naj se loči od države, prosta naj bode občinska uprava, sodnike voli naj ljudstvo.“

Nemci jeli so sami uže uvidevati, da njihova moč nij tolika, kakor govore o njej. „Nordd. allg. Ztg.“ prinaša jako bojazljiv članek, v katerem toži, da nemški parlament ne napravlja v Parizu, Londonu, Petrogradu prijaznih utisov. „Ta neprijeten utis množi vedno še trajajoči razpor mej strankami; nij treba, da bi bil kdo diplomat, da uvidi, da vera v moč novega cesarstva peša in peša... Zvezni knezi so se izročili vodstvu cesarja in ne slučajnej večini parlamenta. Pod nadvlado takega zbora gineta stabilnost in varnost.“ Iz teh besedij se javno razvidi, da se bodo nemške države kmalu jele krušiti od zjedinjenega carstva. To je nemška moč!

vesti. O njem pripovedovali so prav legendarne dogodbe; on bil je tako popularen, da so se povesti o njem čule malo da ne po vsej Sibiriji. Davno uže iskal sem jaz slučajja seznaniti se s Pregonomim, a vedno se mi je ponesrečilo; dvakrat šel sem nalašč k njemu na dom (stanoval je kakih trideset vrst od Vladivostoka), a obakrat bil je na lovu. Zgubil sem uže vso nado seznaniti se s slovečim lovcom Ussurijskega kraja, ko me nepričakovani slučaj, skoro na predvečer mojega odpotovanja iz Vladivostoka, pripelje k njemu.

Bilo je tako-le: v službenih zadevah moral sem iti v selo Nikolskoje zgodaj spomladi, ko še parobrodi niso vozili; nehote moral sem jezdit sedemdeset vrst daleč, kar je bilo zame, ki sem mornar, dovolj težavno. Napotil sem se iz Vladivostoka rano zjutraj v spremeljevanji vodnika, ker meni bila je pot popolnoma neznana; pot peljala je večji del po ob-

Dopisi.

Iz Ljubljane 20. decembra. [Izv. dop.]

Naši „komunardi“ neprestano rujejo in ščujejo mej ljubljanskimi obrtniki zaradi svojega propada pri ustanovnem občnem zboru „kranjske obrtne zadruge“. Te rovarje sešteti je kaj lahko, kajti samo jeden je menj, kakor ima vsak človek prstov na jednej roki, in summa sumarum jih je vseh glavarjev in rovarjev ravno jedna „kopica“, to je štirje. Prvi teh nezadovoljnejev je mož, kateri je imel časih jako pametne misli ter je mnogo deloval za narodno stranko, posebno pri volitvah. A ta mož jako precenjuje svoj vpliv in nič menj tudi svoje zmožnosti za politično življenje. Vpliv njegov pri volilcih se je stopil v istem trenutku v nič, kakor hitro je ta mož zvezal se z omenjenimi tremi tovariši. O tem svojem nevplivu bode se ta mož ravno tako dobro prepričal o priliki nove volitve v kak zastop, kakor je to skusil o priliki, ko se je volil odbor za „kranjsko obrtno zadruge“. Prišlo je res na njegovo povabilo in agitacijo jako mnogo obrtnikov k rotovski volitvi „obrtne zadruge“, a vendar je propadel z neznatno manjšino 19 glasov. Osebnost sovraštvo v prvi vrsti nij merodajno v političnem življenju. Kdor je naroden in res v pravem pomenu ljubi svoj narod, ta mora to tudi pokazati, brez ozira na svoje osobne okolnosti. Ako misli tedaj ta gospod, da bode narodnej stranki kaj škodovati mogel v jednom ali družem oziru pri volitvah, moti se jako, kajti v istem trenutku, ko ga bode proglasila narodna slovenska stranka za narodnega odpadnika, bode postal politična in socialna ničla. A ta mož se tudi kaj rad sklicuje na to, da se mora vsak podvreči sklepom večine. Kolikokrat smo ga slišali ta princip naglašati, in vendar on sam nikakor neče spoštovati večine; kajti kakor kak diktator hotel jo je ravno pri občnem zboru „obrtne zadruge“ kontumacirati! Toliko, kar se tiče vpliva! Kar se pa tiče sposobnosti za politično življenje, tako nij vsak, ki se nekoliko fraz na pamet nauči, uže poklican biti odbornik v kakem občinskem zastopu! Pa tudi isti, katerega je narod sposobnim spoznal za zastopnika v kakem ožjem krogu, nij potem uže predestiniran, ako to v svojej domišljiji meni, da mora postati najmenj državni poslanec. To so slabosti človeške, katere nečemo imenovati pravim imenom!

Kar se tiče drugih treh oznanovalecev nove vere, sili se v prvo vrsto nek krojaški obrtnik kateri misli, da je za tega delj, ker ga je

slučajno zanesla sapa v domovino res prave francoske svobode, uže poklican politično močnost učiti ves slovenski narod, posebno pa ljubljanske obrtnike. Če o kom velja pregovor Nemcev: „Viel gegessen, aber nichts verdaut“, velja gotovo o njem. Ta rovar natanko vé, kako sodijo volilci o njegovej duševnej fati morgani, tedaj bi mu jako resno priporočali, naj pusti svoje politično „delovanje“, ter mirno sedi za tisto mizo, katero mu je odločila usoda.

Drugi dve „korifeji“ nove narodno-slovenske social-demokratske stranke (katere organ je bojda „Slovenec“) nij skoro, da bi ji omenjali. A da se nam ne bode očitalo, da smo površni, spregovorimo tudi o njih. Oba ta dva „jogra“ sta mnogo let pridigovala v delavskem društvu o raznih stvarih, katere sta se na pamet naučila iz social-demokratskih brošuric. Kar sta ta dva gospoda oznanovala, zaznamenovali so uže delavci sami s pravim imenom, ko so rekli: „Pene, nič ko pene!“ Jeden teh dveh gospodov je uže gospodar, drugi pa si je gospodarstvo kupil za davek, kar je vsakemu svobodno, kajti država jako rada izdaje nakaznice, če se kateri javi, da hoče davek plačevati od obrti, katere — nijma. Vpliva na obrtnike volilce ti trije gospodje niti najmanjšega nijmajo. V delavskih shodih je jako lahko pred vedno mutastim poslušalstvom zabavljati na narodno slovensko časopisje, jedenkrat na jeden list, drugokrat na družega in na narodne slovenske poslance, saj avditorij ostane vedno nem. Samo mož te nove stranke, katerega smo opisali na prvem mestu, in kateremu pravijo delavci, da sedi mej trojico kakor „kakov minister“, prikimava.

Ti možaki snujejo tedaj novo obrtno zadruge, katere bode nastavljal kandidata za mestni, deželni in državni zbor.

Ti „voditelji“ nove stranke sklicavajo shode tam nekje blizu mesarskega mostu in klepljejo „novo obrtno zadruge“, ali bolje rečeno „politično zadruge Bezirksbergerjev socialdemokratov“. Nu, naj jo le snujejo! Ali na prste bomo lahko šteli ude „obrtne“ alias politične te zadruge. Narodnim obrtnikom ljubljanskim pa nij treba nikakešnega opomina, da bi ne pristopili, še menj pa da bi poslušali to „novo obrtno zadruge“. Saj je uže firma te zadruge sumnjiva!

Ljubljanski naroden obrtnik.

Domače stvari.

— (Pojasnilo.) Od dotičnega odbora prejeli smo tele vrstice: Kakor vsako leto,

rastenih holmih; morali smo zdaj iti navzgor, zdaj spuščati se navzdol po ozkej, z drobnim, ostrim kamenjem obsejanej stezi, sem ter tja zagrajenej z obgorelimi debli palih dreves; zdaj pa zdaj peljala nas je pot na breg morja, kjer so konji komaj stopali po globokem, drobnem pesku ter se zapletali v dolgej, morskej travi, vrženej po priliki na suho. Pot bila je jako težavna; na desetej vrsti bil sem uže tako zdelan, da sem komaj še sedel na konji; počitek bil mi je neobhodno potreben in sklenil sem vstaviti se na petnajstej vrsti na reki Ljanči-he (beseda „he“ pomeni v kitajskem jeziku „voda“ in se pogosto pridevje imenom vodâ) v prezimovalnej koči, ki so jo bili napravili, a uže davno zapustili, matrozi.

K Ljanči-he prišli smo okolo poludneva; prav na bregu stala je borna kočica, brez strehe z majhnim krivo izsekanim oknom, zaklenjenim z luknjastim mehurjem. Jaz zlezel

sem s konja ter oddal povodec sprevodniku; komaj dotaknil sem se zarujavelega žreblja, zabitega v duri, uže se začuje v koči silno, hripavo lajanje. Prestrašil sem se. Lajanje trajalo je dalje, in slišati je bilo, kako se je pes notri zaganjal v duri in srdito potezal zrak čez ozke špranje v deski. Stal sem neodločno, ne vedoč, kaj mi je storiti: iti notri, ne meneč se za razkačenega psa, ali nadaljevati svoje težko potovanje?

— Tiho, Šarik, dovelj je! začul se je najedenkrat v koči zaspan glas. Pes je umolknil.

— Kaki vrag pa je tam? Pojdi notri, če hočeš, ne boj se; pes ne bode te popadel, če si prišel z dobrim namenom, slišalo se je zopet iz kočice.

Odprem vrata, se priklonim in stopim v nizko, polutemno, od sâj poörneno kočico; prvi trenutek nijsem mogel ničesar razložiti, no polagoma so se oči privadile polumraka in za-

bodo tudi letos božična drevesa slovesno postavljena za dečke v sirotišnici in v zavetišču tukajšnjega društva sv. Vincencija, in za sirote v dekliskaj sirotišnici na Poljanah, kakor tudi za sirote v deškej sirotišnici v Kravjej Dolini. — Marsikomu pa nij znano, v kakšnej razmeri so te tri dobrotne naprave mej seboj. Veseli nas, da jo mi moremo razjasniti, in upamo tako marsikatero neresnično dopovedbo razmer zlasti o dekliskaj sirotišnici in o deškej sirotišnici v Kravjej Dolini prav razsvetliti. — Sirotišnica društva sv. Vincencija ima za zdaj dva oddelka dobrotnih naprav. Ona ima 1. dečke nekoliko zastonj nekoliko za plačilo v popolnem preskrbovanji in stanovanji, in 2. varovance, ki imajo v sirotišnici hrano in pomoč v učenju brez plačila, nijmajo pa v njej prenočišča. — Sirotišnica za deklice na Poljanah in sirotišnica za dečke v Kravjej Dolini ima le sirote v popolnem oskrbovanji in domačim poučevanju, in jedne zastonj, jedne da za plačilo. — Sirote, ki plačujejo v teh dveh poslednjih zavodih imajo podporo od deželnega odbora, razen petih, in te dve napravi dobivata za vsako tako siroto počez na mesec po 7 1/2 gld. Sirot pa, ki so v dekliskaj sirotišnici na Poljanah in v deškej sirotišnici v Kravjej Dolini brez plačila oskrbovane, je zdaj 32. — Ob enem naznanimo, pa bo letošnja božična slovesnost za otroke v dekliskaj sirotišnici na Poljanah in za otroke v deškej sirotišnici v Kravjej Dolini v prostornem novem poslopji Lihtenturnove sirotišnice na Poljanah, in želimo, da bi se tlikanj dobrotljivi Ljubljancani božičnega veselja prav močno udeležili s tem, da bi mnogih daril podarili za božično drevo ubozih sirot in varovancev društva sv. Vincencija v praznik sv. Štefana v Alojzijeviski in ubozih sirot v Lihtenturnovej sirotišnici v praznik nedolžnih otročičev.

— (Slovstvo.) Z novim letom name-rava družba sv. Mohorja izdavat nov slovenski list z naslovom „Mir“. List ta namenjen bode osobito koroškimi Slovencem. Izhajal bode v Celovcu po dva krat na mesec (10. in 25. dan) in cena mu bode za vse leto 1 gld. Mi se jako veselimo tega podjetja in želimo, da bi ta list v resnici tudi našel podpore in imel srečo!

— („Slovenskega Pravnika“) dvanaajsta številka bode ravnokar izšla. V vabilu na naročbo naglašja uredništvo, da bode list od slé prinašal tudi nekoliko popularnih kratkih spisov, v katerih se bodo posebno občinski zastopi poučevali, kako da imajo sestavljati slovenske svoje vloge do uradov, s katerimi jim je občeati. Gotovo modra naredba!

gledal sem ob steni široko, umazano klop, na katerej je ležala nekaka dolga, suha osoba. Izpod klopi pogledaval je name grozni Šarek, vsak trenutek pripravljen, kakor je bilo videti, zagnati se v me.

— Čast vašemu imenu, dejal sem ogledavši se, ali se morem tukaj malo oddahniti?

— Zimovje nij moje, zagodrnjala je osoba, če se hočeš okaditi — okadi se; prostora je dovolj, a najpoprej povedi, kam greš in kdo si? Pod jedno streho bodeva počivala, tedaj je to treba znati.

Ustregel sem tej želji. Neznanec je vstal in me pazljivo jel ogledavati.

— Ee, . . . eh, vaše blagorodje, a jaz sem vas imel za navadnega lovca; nikar ne zamerite, vaše blagorodje, kajti tudi mej našimi lovci so nekateri dobro opravljani . . .

Slovenski pravnik pa naj bi se prav množno naročevali na ta list, katerega potreba je ravno zdaj, ko slovensko uradovanje vsak dan bolj napreduje, vseobčno priznana. Naročevali naj bi se pa v obilem številu tudi drugi, ker dan denes mora vsak več ali menj biti poučen v pravnih zadevah in poznati zakone, drugače pride čisto v zadrege in si nakoplje velike izgube pravic in denarja. Res sramota bi bila, če bi list ne mogel se vzdržavati!

— (Kipar Franjo Zajec) naš domači umetnik je ravnokar izdelal 5 čevljev in 5 palcev visoko podobo sv. Vincencija di Paula. Podoba predstavlja svetnika v mašnem oblačilu in je kaj umetno izdelana iz istranskega belega marmorja. Kip leta namenjen je, da kinči nagrobni spomenik usmiljenih sester, katerega je kaj vkusno izdelal domači kamenosek g. V. Čamrnik. — Drugo jako umetno delo je izvršil g. Fr. Zajec in to je basreljef, tudi iz belega istranskega marmorja, katero je namenjeno za altarno menzo v Naklem pri Kranji. To delo predstavlja Kristusa z dvanajsterimi apostoli pri zadnji večerji. Posebno dovršeno izdelan je Kristus, potem z jako ljubeznivim obrazom sv. Janez, ki se naslanja na Kristusa, sv. Peter itd. Delo je mojster uže odposlal na omenjeni kraj.

— (Prašiče izvažajo) iz Kranjske neprenehoma na Bavarsko po Rudolfovej železnici. Kakor čujemo iz gotovega vira, odšlo je včeraj zopet nad 300 prašičev iz Kranjske na Bavarsko. Dozdaj se je odpeljalo iz Dolenjske blizu pet tisoč prašičev. Vsled tega se je cena prašičev v Ljubljani jako zelo podražila.

— (Iz Cerknice) se man piše: Dne 26. t. m., to je na sv. Štefana dan, bode v tukajšnji narodnej čitalnici občni zbor z navadnim sporedom. Začetek bode ob 6. uri zvečer. Vsi č. udje vabijo se, da se udeležijo v polnem številu tega zborovanja.

— (Vabilo) k veselici, katero napravi mozirska čitalnica dne 26. decembra 1881. Spored: Pozdrav predsednikov. A. Nedved: „Mili kraj“, moški zbor. I. pl. Zajc: „U boj!“ moški zbor. Deklamacija. „Slovenka“, ženski zbor. „Na straži!“ moški zbor. Dr. G. Ipavc: „Na ples!“ moški zbor. Ples. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer.

— („Slovenija“ na Dunaji) napravi na „sveti večer“ dne 24. decembra v gostilni „Schneider's Zipferbierhalle, Souterrain, I. Wollzeile“, zabaven večer. Predaval bode g. Ernst Kramar. Naj se slovenski dijaci zberó v obilnem številu!

— (Javna zahvala.) Kakor sploh po deželi, manjkalo je tudi pri nas več revnim

učencem in učenkam potrebne obleke in obuvala. Novcev nijso imeli, da bi si jih nakupili. V tej zadregi in sili prišla je v prvej vrsti od krajnega šolskega sveta in potem od vse intelligence sežanske zdatna pomoč, kajti denes pri šolskej veselici bilo je 98 otrok z obleko in obuvalom obdarovanih, ostali pa so bili poleg imenovanih s sadjem in kruhom pogosteni. Za ta blagodušni dar se podpisani v imenu svojih revnih učencev oziroma dotičnih voditeljev najtopleje zahvaluje. V Sežani dne 18. decembra 1881. Za učiteljsko osebo:

Hrovatin.

Narodno-gospodarske stvari.

Tržaška rastava.

(Konec.)

Ojačen po ugodnem rezultatu: da se je najtežavnejše vprašanje in najtežavnejša naloga tako ugodno rešila, jel je eksekutivni odbor posvetovati se o pravilih in o programu razstave in naposled določil, da se razstava začne v 1. dan meseca avgusta bodočega leta in da se konča v 15. dan meseca novembra ravno istega leta. V razstavo se lahko pošljejo z malimi izjemami vsi izdelki obeh državnih polovic. Znamenit bode pri tem slučaj, da bodo pri razstavi zastopane tudi okupirane dežele, Bosna in Hercegovina.

Producentom ponuja se prilika, da na tem važnem mestu za eksport razstavijo svoje izdelke, in s tem dana jim je tudi prilika, da se seznanijo s tržaškimi trgovci, ki so gotovo mnogovplivni pri morskej trgovini, da stopijo v zvezo s temi trgovci in na ta način svoje izdelke gotovo in dražje spravijo v denar. To je gotovo važen trenutek za producente!

Razstava ta izpala bode gotovo sijajno in naš Trst se bode smel ponášati z njo. Predno je bilo še za gotovo skleneno, da se napravi razstava, oglašali so se uže mnogi producenti, ki hočejo tu razložiti svoje izdelke, in dan za dnem dohajajo nova naznanila, tako, da je število uže jako veliko.

In gotovo je tudi, da se bode pri provincijalnih odborih oglasilo tudi lepo število razpostavljalcev, tako, da se bode smelo naše avstrijsko pristanišče ponášati s svojo razstavo od 1882. l. in da se bode vredno proslavila petstoletnica pridruženja Trsta k Avstriji. Naj bi tudi naši producenti v prav obilem številu bili zastopani pri tej razstavi in pokazali, koliko je zmožen storiti tudi Slovenec v obrti!

Dunajska borza 22. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gld. 15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	—
Zlata renta . . .	93	55
1860 drž. posojilo . . .	132	50
Akcije narodne banke . . .	849	—
Kreditne akcije . . .	359	60
London . . .	118	70
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	42
C. kr. cekini . . .	5	61
Državne marke . . .	58	15

Kam pa ste namenjeni, vaše blagorodje?

— V selo Nikolskoje.

— Daleč — vsakačo . . . Ali imate tam kak opravke, ali greste samo na lov? . . . Ej, kako lepo puško imate! . . . nadaljeval je bradati neznanec in vzel v roke od mene k steni pristavljeno wenchestersko risanko.

— Ej, ej, ta je izza morja, mrmral je za se, ogledovaje mojo puško, to je brzostrelka z magacinom — lejte si, lejte, a za nas taka puška nij: ima mnogo krogel v svojej shrambi, no in mečeš jih proč, hitiš in nazadnje ne zadeneš, a če je le jedna v cevi, izpustiš jo v pravem času, potem ko dobro pomeriš, ker ona je draga!

— Ali ste dosti dali za brzostrelko? obrnil se je k meni po skrbnem pregledu moje risanke?

— Sto rubljev.

— Hm . . . sto rubljev? . . . Precej denarja . . . Ali ste mnogo divjačine z njo ubili?

— Do zdaj še niti jedne.

— Hm . . . sto rubljev in niti jedne . . .

A moja risanka stane petnajst rubljev, a jaz si z njo do malega poldrug tisoč na leto prislužim, dejal je neznanec, kazaje z glavo na prosto vojaško risanko.

— A kdo si ti? vprašal sem ga silno radoveden.

— Jaz? . . . Nedoločno odpušteni prostak Arhip Pregonov, odgovoril mi je, ter še ogledaval mojo puško.

„Tedaj to je tisti Pregonov, šinilo mi je najedenkrat po glavi, tisti, malo da ne, legendarni lovec Ussurijskega kraja.“ (Dalje prih.)

Podpisani s tužnim srcem v imenu odsotne matere in drugih sorodnikov naznanja prežalostno vest, da je gospod

Andrej Vojvodić,

bivši sedmošolec c. kr. velike realke Ljubljanske,

porojen 20. septembra 1859. leta v Srbu v nekdanji Krajini hrvatske, po daljšem bolehanju 11. t. m. umrl v Aleksandriji v Egiptu, kamor si je šel pred kratkim krepčati svoje slabotno zdravje in kjer je bil po obredih grško-iztočne cerkve pokopan 13. t. m.

Vrli srbski mladenič bodi vsem, ki so ga poznali, priporočen v blag spomin!

Lahka ti bodi daljna tuja zemlja!

V Ljubljani 22. decembra 1881.

(736)

Prof. Fr. Levce.

Št. 15.846.

(717—3)

Razglas.

Po dopisu visoke c. kr. deželne vlade dné 20. novembra t. l., št. 8633, je visoko c. kr. ministerstvo za notranje zadeve z razpisom dné 6. novembra t. l., št. 16.020, sklep mestnega zbora ljubljanskega, da ima do zdaj pri prodaji govejega mesa na drobno obstoječe tarife prenehati, potrditi blagovolilo.

To se s pristavkom splošno razglašča, da bodo mesariji s prosto tarifo dné 1. januarja 1882 pričeli, da so pa oni dolžni se samo določene cene natančno držati in tisto v mesnici na tabli za vsakega lahko vidno napisano imeti.

Na tej tabli mora pa tudi zaznamenovano biti, ali je na prodaj razpostavljeno meso od pitane ali delavnega vola.

Mestni magistrat bo pa vsak poizvedeni prestopki samo določene cene, kakor tudi vsako poškodovanje kupca po slabej vagi ali preveliki prikladi postavno kaznoval.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 14. decembra 1881.

Župan: Laschan.

Za Ljubljano in deželo se pod ugodnimi pogoji takoj

v službo sprejmo

zanesljivi agenti

za renomirano zavarovalnico — za življenje in proti ogenju. Ponudbe pod naslovom: „Zavarovalnica A. C.“ poste restante v Ljubljani. (731—2)

Umrlj so v Ljubljani:

13. decembra: Filip Koder, krojač in hišni posestnik, 54 let, Stari trg št. 13, za mrtodom.

15. decembra: Ivana Turk, hišnega posestnika žena, 44 let, sv. Petra cesta št. 72 za jetiko.

Pogrebna ustanov

Frana Doberleta v Ljubljani

priporoča svoje takozvane

imitirane rakve od kovin.

Izdelane so iz lesa v jako lepe obliki in solidno, **slilne** so po metalni barvi z bogatim vkusnim lišpom od bron **pravim rakvam od kovin popolnem** in so **ravno tako cene, kakor do zdaj navadne lesene rakve.**

Na telegrafično naročilo z naznanjeno dolgotno mero pošiljajo se takoj na vse železniške postaje.

Ustanov deva **na prost oder in pokopava**, ono tudi oskrbi **sijajno dekoriranje in pogrebe** v in zunaj Ljubljane, kakor tudi oskrbljuje **vence in trakove z napisi**, naposled tudi **transport mrličev** na vse kraje to- in inozemstva in se priporoča v ceno oskrbovanje.

(701—3)

Zahvala.

Valentinu Kozamerniku iz Utika št. 19 je vse pohištvo lansko leto do tal pogorelo. Bil je zavarovan pri banki „Slavija“, a zamudil je bil za 6 dni letno vplačnino odrajtati. Meji tem je pogorel. Banka „Slavija“ izplačala mu je velikodušno 240 gld. Slava! **Jože Zorec,** (735) župan.

Tirolsko vino
liter **28** kr. (738—1)
pri „Raci“ v Šiški.

Gospodinja,

ki dobro ume mlekarijo in vzgajanje telet in je uže služila v kakej graščinski pristavi ter je slovenščine in nemščine zmožna, se takoj sprejme. Ponudbe naj se pošiljajo v Müllerjev anoncen-bureau v Ljubljani. (737—1)

Naznanilo za božič.

Kot jako primerna darila priporočam slavnemu občinstvu:

Fotografije, knjige, pisalne mape, papir z monogrami, konfekcijski papir, družinske igre, priprave za slikanje itd. Velika izbira pesni, slikanih knjig, krasnih del, knjige za mladino, dekoracije za božična drevesca po najnižji ceni. Izložba je v mojej prodajalnici. K obilemu nakupovanju vabi spoštovanjem

J. Giontini.

Štev. 477.

(712—3)

Oznanilo.

V občini **Sv. Mihael-Stopič** izpraznjena je služba **občinskega tajnika**. Letne plače je 300 gld. Zahteva se, da je prosilec zmožen popolnem slovenščine in nemščine v besedi in pismu in da ima zvedenost v uradovanju na deželi.

Prosilci naj vložijo lastnoročno pisane prošnje pri podpisnem občinskem predstojništvu do **1. januarja 1881.**

Občina Sv. Mihael-Stopič,

v Kandiji, dné 12. decembra 1881.

Župan:

Anton Windischer.

Cené ure!

Po poštne povzetji pošiljam in če poslatev ni dovoljna, dam denar nazaj. Vsako naročilo je torej neriskirano.

1 cylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj **gld. 5.25.**

1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj **gld. 7.25.**

1 srebrno anore-uro z verižico; prej gld. 25 — zdaj **gld. 11.25.**

1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj **gld. 15.**

Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj **gld. 20.**

Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj **gld. 40.**

Jamči se za 5 let.

PH. FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der

Wollzeile, Wien. (695—3)

Komí,

dobro izurjen v prodaji železnega in manufakturnega blaga, in

učenec,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejmeta do novega leta. Oferti naj se pošiljajo pod naslovom

A. Lavričeva vdova

(708—3)

v Novej vasi pri Rakeku.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežno zoper nelast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo,

črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

33 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: **Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal —** Apoteker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—17)

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nájajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najuspešneje se rabi zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, feber, bolezni v polti, na očeh, v možganih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nj ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane z jako častnim pismom **deornega svetnika Pithe.**

Jedna škatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem škatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (640—7)

Philipp Neustein

Vsaka škatljica, ki nima firme: **Apoteker zum heiligen Leopold**, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, nepljenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva **Neusteinovih Elizabetinih pil**, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apoteker „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.

„HRVATSKA VILA“

Pod ovim naslovom nakanismo hrvatskomu svijetu pružiti beletristički list, koj će izlaziti u mjesečnih svezkama u formatu englezkoga „The Graphic-a“.

Sudimo, da je taj podhvat od prezamašne vrijednosti po Hrvate, jer je upravo skrajnje vrijeme, da se valjanim listom te vrsti već jedanput iz hrvatskih kuća iztisnu razni plodovi njemačke kulture, koja je po našoj otačbini ponajviše razširena baš takovimi mjesečnjaci.

To nam je glavna namisao i prema tomu svečano očitujemo, da nam ni s daleka nije na umu nikakova konkurencija „Viencu“, pače što krepče preporučamo taj do sada naš jedini beletristički list pomniji i hrvatskog občinstva i hrvatskih pisaca, od kojih naročito tvrdo očekujemo, da će svoj rad jednakim načinom posvetiti i „Viencu“ i „Hrvatskoj vili.“ A hrvatski narod zaista nije tako malen, da ne bi lako mogao uzdržavati i dva beletristička lista, koji se u ostalom ni najmanje međusobno ne takme, nego samo popunjuju.

Svjestni svoje uzvišene zadaće, ne ćemo nikad požaliti troška ni truda, da štovanom občinstvu podpuno zadovoljimo. S toga smo se svojski pobrinuli i za ukusan vanjski oblik i još više za nutarnju dostojnu sadržinu lista.

„Hrvatska vila“ donosit će izvornih i prevedenih romana i novela, humoreska, pjesama, poučnih članaka svake struke, vjekopisa, ocjena iz svih literatura, kazalištnih recenzija, a u glasbenoj struci kompozicija za glasovir i četveroglasje. U svakoj svezci biti će redovito najmanje po četiri ukusne slike, od kojih vazda jedna do dvie izvorne, bud iz hrvatske poviesti, bud nacrti hrvatskih gradova, bud slike iz hrvatskog života.

Povrh toga donášat ćemo kao prilog svakoj svezci bezplatno po jednu sliku iz bibličke historije, sastavljene iz djela najčuvanijih slikarskih velikana, kao što su: Rafael, Titian, Murillo, Rubens, van Dyck, Rembrandt, Correggio, Leonardo da Vinci, Reni, Salvator Rosa, Veronese, Caracci i drugi. Slike su izradjene najukusnijim fotografskim tiskom, te mogu resiti i najotmenije dvorane, a veličina im je 46½ i 35½ ctm. Posebni otisci, naručivani bez našeg lista, daju se samo uz cijenu od 45 nv. po komad.

Prvoj svezci dodati ćemo „uzašašće Kristovo“ od Rafaela.

Za godišnju premiju našim predplatnikom prirediti ćemo opet posebno po jednu do dvie slike najglasovitijih slavenskih umjetnika uz vrlo sniženu cijenu.

„Hrvatska vila“ izlaziti će počam od nove godine jedan put mjesečno na liepoj i vrlo ukusnoj hartiji sa koloriranim originalnim omotom, priredjenim prama naslovnom imenu lista, u pet do šest tiskanih araka, a biti će tiskana slovi modernoga reza, koja su lih za nju naručena.

Predplata iznosi:

na cijelu godinu	. . .	7 fr. — nvč.
na pol godine	. . .	3 „ 50 „
na četvrt godine	. . .	1 „ 75 „
pojedina svezka	. . .	— „ 60 „

Sakupljačem predplatnika odpušćamo 10% po vlastitoj volji, bud u svezkama bud u novcu, a primamo i mjesečnu predplatu po svezci.

Za oglase je uvrstbina 30 nvč. po petit-redku, uz biljegovnu pristojbu od 30 nvč. za svaki uvrštaj. Rukopisi se šalju: uredništvu „Hrvatske vile“, a predplata i oglasi upravi.

Suša kraj Rieke, na dan sv. Nikole 1881.

August Harambašić,
urednik.

Gavro Grünhut,
nakladnik.

HRVATSKA VILNA